

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ 2021-2022

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στην Α΄ Γυμνασίου διδάσκεται τρεις (3) περιόδους την εβδομάδα. Συνεπώς, το σύνολο των διδακτικών περιόδων ανέρχεται στις εβδομήντα πέντε (75) ετησίως. Η γενική κατανομή τους έχει, ενδεικτικά, ως εξής:

	Διδακτικές Περίοδοι
Ετήσιος διαθέσιμος διδακτικός Χρόνος	57
• Διαγνωστική αξιολόγηση • Υπό έμφαση μορφοσυντακτικά φαινόμενα: κείμενο-περίοδος-πρόταση, ουσιαστικά - επίθετα • Επανάληψη - Ανατροφοδότηση – (αυτό/ετερο)αξιολόγηση • Γραπτή Αξιολόγηση (τουλάχιστον μία γραπτή Αξιολόγηση ανά τετράμηνο) • Εργασίες τύπου Project, Διαθεματικές εργασίες κ.ά.	2 6 4 4 2
Σύνολο	75

Ο Προγραμματισμός του μαθήματος σχεδιάστηκε με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας (ΔΕ – ΔΕ) και την κλιμάκωση των κειμενικών τύπων ανά τάξη. Επισημαίνεται ότι διδάσκονται όλοι οι κειμενικοί τύποι σε κάθε τάξη, με κλιμάκωση που επιτρέπει στον/στη φιλόλογο να εμβαθύνει σε συγκεκριμένο κειμενικό τύπο και να τον διδάξει σε όλες τις πτυχές του, ώστε να αποφευχθεί η επιπεδοποίηση και η άσκοπη επανάληψη. Συγκεκριμένα, στην Α΄ Τάξη ο υπό έμφαση κειμενικός τύπος είναι η Περιγραφή (είδη, οργανωτικά πρότυπα, δομή/οργάνωση περιγραφικού λόγου, γλωσσικά στοιχεία). Για τους άλλους κειμενικούς τύπους η διδασκαλία περιορίζεται στα βασικά τους χαρακτηριστικά. Οι μαθητές/τριες πρέπει να είναι σε θέση να τους διακρίνουν μέσα από τα γνωρίσματά τους. Η προσέγγιση των κειμενικών τύπων, όπως περιγράφεται πιο πάνω, γίνεται μέσα από Θεματικές Ενότητες (ΘΕ) των σχολικών εγχειριδίων *Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» (ΝΕΓ)* και *Τετράδιο Εργασιών, ΙΤΥΕ, «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»*.

Στον Προγραμματισμό παρουσιάζεται μια ενδεικτική αντιστοίχιση ΘΕ – κειμενικών τύπων. Για να ολοκληρώσει τη διδασκαλία των φαινομένων που αντιστοιχούν σε κάθε κειμενικό τύπο, ο/η φιλόλογος μπορεί να αξιοποιεί υλικό (θεωρία, ασκήσεις, ερωτήσεις, δραστηριότητες) από διάφορες ΘΕ (όπως προτείνεται πιο κάτω), προσαρμόζοντας το υλικό αυτό στα κείμενα της ΘΕ την οποία επεξεργάζεται. Μπορεί, επίσης, να αξιοποιεί υλικό από τα αντίστοιχα Βιβλία του Εκπαιδευτικού και άλλα βιβλία αναφοράς (*Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Β΄ Γ΄ Γυμνασίου, Σ. Χατζησαββίδη - Α. Χατζησαββίδου – (ΓΝΕΓ)*,

ακολουθώντας πάντα την κειμενοκεντρική προσέγγιση. Οι διδακτικές περίοδοι (δ. π.) που προτείνονται είναι ενδεικτικές και ισχύουν για την πρώτη προσέγγιση του νέου προς διδασκαλία φαινομένου και σε καμιά περίπτωση δεν περιορίζουν τον/τη φιλόλογο να εντάξει και πάλι στη διδασκαλία του δείκτες, τους οποίους έχει διαγνώσει ότι δεν έχουν κατακτήσει οι μαθητές του στο σύνολο ή ομάδες μαθητών στην τάξη του (Διαφοροποίηση διδασκαλίας - μάθησης). Τέλος, επισημαίνεται ότι πραγματικό οδοδείκτη διδασκαλίας αποτελούν οι ΔΕ – ΔΕ, τους οποίους πρέπει να ακολουθεί ο/η φιλόλογος, παράλληλα με τον Προγραμματισμό.

Σημείωση: Η διδασκαλία όλων των μορφοσυντακτικών φαινομένων είναι υποχρεωτική.

Αντιστοίχιση ενδεικτικών θεματικών ενοτήτων – υπό έμφαση Κειμενικών Τύπων – Μορφοσυντακτικών φαινομένων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ Υποκειμενική - Αντικειμενική	ΑΦΗΓΗΣΗ Ρεαλιστική – Φανταστική (Βασικά χαρακτηριστικά)	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Υποστήριξη συγκεκριμένης άποψης (Βασικά χαρακτηριστικά)	ΟΔΗΓΙΕΣ Χρηστικά – πληροφοριακά κείμενα (Βασικά χαρακτηριστικά)
(Επιλογή 2-3 από τις πιο κάτω ΘΕ) 1. Οι πρώτες μέρες σε ένα νέο σχολείο (1^η ΘΕ, 10 δ.π.) 2. Επικοινωνία στο σχολείο (2^η ΘΕ - Επικοινωνία - Γενικά χαρακτηριστικά Προφορικού - Γραπτού Λόγου, 4 δ. π.) 3. Ταξίδι στον κόσμο της φύσης (3^η ΘΕ, 4 δ.π. – το υλικό που αφορά στην Περιγραφή) 4. Ο κόσμος μέσα από την οθόνη (7^η ΘΕ, 10 δ.π. το υλικό που αφορά στην Περιγραφή) 5. Φροντίζω για τη διατροφή και την υγεία μου (4^η ΘΕ, 10 δ.π) 6. Γνωρίζω τον τόπο μου και τον πολιτισμό του (10^η ΘΕ, 6 δ.π.)	(Επιλογή 1-2 από τις πιο κάτω ΘΕ) 1. Ταξίδι στον κόσμο της φύσης (3^η ΘΕ – Άντληση υλικού που αφορά στην Αφήγηση) 2. Γνωρίζω τον μαγικό κόσμο του θεάτρου και του κινηματογράφου (5^η ΘΕ, 10 δ. π.) 3. Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες (8^η ΘΕ, 6 δ. π.)	(Επιλογή 1 από τις πιο κάτω ΘΕ) 1. Ταξίδι στον κόσμο της φύσης (3^η ΘΕ - Άντληση υλικού που αφορά στην Επιχειρηματολογία) 2. Ανακαλύπτω τη μαγεία της Γνώσης (9^η ΘΕ, 7 δ. π.)	1. Οι δημιουργικές δραστηριότητες στη ζωή μου (6^η ΘΕ, 4 δ. π.)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ✓ Επίθετα – Ουσιαστικά Ορισμός μορφή, λειτουργία – Κλίση – Χρήση των ουσιαστικών (Οι πτώσεις ως δείκτες για τη σχέση ουσιαστικού και ρήματος και ουσιαστικού και ουσιαστικού) (4^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 31 – 59) ✓ Οριστικό και Αόριστο Άρθρο (7^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 29 - 30) ✓ Επιρρήματα (έμφαση στα τοπικά) Μορφή, σημασία, λειτουργία (ΓΝΕΓ σσ. 100 -102) ✓ Προθέσεις (ΓΝΕΓ σσ. 102 - 103)	ΑΦΗΓΗΣΗ ✓ Ρήματα Παρεπόμενα: πρόσωπα, αριθμοί, χρονικές βαθμίδες, χρόνοι (συστηματική διδασκαλία) εγκλίσεις, συζυγίες, διαθέσεις (απλή αναφορά) – Ο χρόνος στην αφήγηση (5^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 74 – 99) ✓ Ονοματική – ρηματική φράση (4^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 116, 131) ✓ Επιρρήματα (έμφαση στα χρονικά) – Επιρρηματικές χρονικές φράσεις (ΓΝΕΓ σσ. 100 - 102)	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ✓ Είδη των προτάσεων Περίοδος, πρόταση, φράση – ο ρόλος του ρήματος – Κύριοι όροι της πρότασης - Είδη των προτάσεων ως προς τη δομή, το περιεχόμενο, την ποιότητα, τη σχέση τους με τις άλλες (1^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 112 -113) ✓ Επιφωνήματα (ΓΝΕΓ σσ. 105 -106) ✓ Σύνδεσμοι (8^η, 10^η ΘΕ) ✓ Αντωνυμίες (ΓΝΕΓ σσ. 66 – 73) Ορισμός, μορφή, λειτουργία (απλή αναφορά)	ΟΔΗΓΙΕΣ ✓ Αριθμητικά – Αριθμητικά Επίθετα: Ορισμός, μορφή, χρήση (ΓΝΕΓ σσ.61 – 64) ✓ Εγκλίσεις του ρήματος (απλή αναφορά) ✓ Επιρρήματα (χρονικά) – (ΓΝΕΓ σσ. 100 -102) ✓ Επιρρηματικές χρονικές φράσεις (εμπέδωση)
✓ Παραγωγή Ουσιαστικών, Επιθέτων, Επιρρημάτων - Παραγωγικές καταλήξεις (4^η ΘΕ) ✓ Συνώνυμα – Αντώνυμα ✓ Σημεία Στίξης (10^η ΘΕ, ΓΝΕΓ σσ. 24 – 26)	✓ Παραγωγή ρημάτων από ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα (ΓΝΕΓ σσ. 158 – 159) ✓ Συνώνυμα – Αντώνυμα ✓ Σημεία Στίξης (10^η ΘΕ, ΓΝΕΓ 24 – 26)	✓ Συνώνυμα – Αντώνυμα ✓ Σημεία Στίξης (10^η ΘΕ, ΓΝΕΓ 24 – 26)	✓ Συνώνυμα – Αντώνυμα ✓ Σημεία Στίξης (10^η ΘΕ, ΓΝΕΓ 24 – 26)
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ/ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ α. Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου (υπό έμφαση Κειμενικός τύπος Περιγραφής): ΕΠΙΣΤΟΛΗ, ΑΡΘΡΟ β. Παραγωγή προφορικού/γραπτού λόγου μέσα από δραστηριότητες, μικρές εργασίες, διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου project, ενδεικτικά: Μικρή Αγγελία, Ημερολόγιο, Παραμύθι, Οδηγίες προσανατολισμού, Συνταγές, Ελεύθερη/Δραματοποιημένη συζήτηση, Υπόδυση ρόλων.			